

{gallery}content/whatwedo/sald{/gallery}

การพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนเป็นแนวทางการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนประกอบอาชีพสุจริตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนาดังกล่าวเป็นการสืบสานแนวพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งเป็นรากเหง้าของปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อม และปัญหาโครงสร้างสังคมอ่อนแอ

การพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนมีแนวทางการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงบริบททางภูมิสังคม และดำเนินงานอย่างมีบูรณาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดด้านคุณภาพชีวิตอันประกอบด้วยสุขภาพ การประกอบอาชีพ และการศึกษา รวมทั้งเป็นการฟื้นฟูและการอนุรักษ์ธรรมชาติอีกด้วย

สุขภาพ

ปัญหาสุขภาพต้องได้รับการแก้ไขเป็นประการแรก การมีสุขภาพดีทำให้คนสามารถประกอบอาชีพสุจริตได้ นำไปสู่ความอยู่ดีมีสุข การแก้ปัญหาสุขภาพคนและสัตว์ จึงเป็นการตอบสนองความต้องการชุมชน และแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนในลักษณะเห็นผลทันตา (Quick Hit) มีเป้าหมายให้เกิดผลภายใน 10 – 150 วันแรกของการดำเนินโครงการ เพื่อสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นของคนในพื้นที่ต่อโครงการและเจ้าหน้าที่โครงการ ซึ่งสุขภาพในที่นี้รวมถึงสุขภาพคนและปศุสัตว์ด้วย เนื่องจากในบางพื้นที่ สัตว์ถือเป็นสินทรัพย์และแหล่งรายได้สำคัญของชุมชน

การประกอบอาชีพ

เมื่อคนมีสุขภาพดีและสามารถทำงานได้แล้ว การพัฒนาขั้นต่อไป คือ การสร้างรายได้ระยะยาวให้แก่สมาชิกในชุมชน โครงการจัดอบรมเพื่อต่อยอดทักษะภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับบริบททางภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ เช่น การปลูกกาแฟ หัตถกรรม การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น จากนั้นจึงเป็นกระบวนการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ของชุมชน โดยไม่ขัดกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือทำลายสิ่งแวดล้อม

การศึกษา

เมื่อแต่ละครอบครัวมีรายได้พอกินพอใช้และมีเงินเก็บเพียงพอ การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ตามมา เนื่องจากเป็นภูมิคุ้มกันต่อความเปลี่ยนแปลงในอนาคต และเป็นกุญแจในการสร้างโอกาสให้แก่คนรุ่นใหม่ หลักสูตรการศึกษาที่ด้อยต่งส่งเสริมทั้งความยอดเยี่ยมด้านวิชาการและทักษะในการดำรงชีวิต เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เยาวชน โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ ช่วยเตรียมความพร้อมให้เยาวชนท้องถิ่นเป็นผู้นำชุมชนที่มีความรู้ มีจิตสำนึก และสามารถสานต่อกระบวนการพัฒนาได้

หัวใจสำคัญของการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน คือ ความเป็นเจ้าของ เจ้าหน้าที่โครงการและชาวบ้านต้องวางแผนการพัฒนาร่วมกัน ชาวบ้านต้องเล็งเห็นประโยชน์ของโครงการและมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น ทั้งในช่วงการวางแผนและรับช่วงโครงการต่อ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้นำแนวทางการพัฒนานี้ไปใช้ที่โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย และขยายผลต่อไปยังหลายพื้นที่ทั้งในและนอกประเทศ โครงการพัฒนาในประเทศไทยประกอบด้วยโครงการปลูกป่าบ้านปางมะหันและปุนะ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน และจังหวัดอุดรธานี ส่วนในต่างประเทศ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินโครงการพัฒนาที่รัฐฉาน สหภาพพม่า (ดอยตุง II) จังหวัดบัลก์ สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน (ดอยตุง III) จังหวัดอาเจะห์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (ดอยตุง IV) และอำเภอเยนันของ เขตแมคเกว สาธารณรัฐสหภาพพม่า

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังเผยแพร่หลักการพัฒนามาน “มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต” ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปและ/หรือองค์กรที่สนใจเข้ามาเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับพื้นที่ของตนต่อไป